

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Dato: 24.06.2019

Vår ref.: 19/03925
Deres ref.:

Saksbehandler: Petter Lindstad

Høringssvar fra OsloMet – forslag til forskrift om rammeplan for lærerutdanning i praktiske og estetiske fag for trinn 1-13

I brev datert 21.03.2019 sendte Kunnskapsdepartementet på høring forslag til forskrift om rammeplan for lærerutdanning i praktiske og estetiske fag for trinn 1–13. Regjeringen har bestemt at masterutdanning skal være hovedmodell for norsk lærerutdanning. Et utvalg ble derfor i mars 2018 bedt om å utrede om en bred innføring av master i faglærerutdanning i praktiske og estetiske fag er realistisk og hvordan en slik utdanning vil kunne møte skolens behov, både når det gjelder rekruttering og innhold.

Fakultet for lærerutdanning og internasjonale studier har vært koordinerende instans for høringen på OsloMet. Innen den interne høringsfristens utløp 22. mai har vi mottatt høringssvar fra Institutt for estetiske fag (heretter «EST») ved Fakultet for teknologi, kunst og design og Institutt for grunnskole- og faglærerutdanning (heretter «GFU») ved Fakultet for lærerutdanning og internasjonale studier.

EST tilbyr treårig faglærerutdanning i design, kunst og håndverk (180 studiepoeng), mens GFU tilbyr treårig faglærerutdanning i kroppsøving og idrettsfag (180 studiepoeng). De to faglærerutdanningene har ulikt faglig utgangspunkt.

Generelt

Det er viktig å styrke de praktiske og estetiske fagene gjennom å gjøre faglærerutdanning til en femårig integrert masterutdanning. Forslaget til ny rammeplan er positivt mottatt og det er støtte til at forskriften i liten grad detaljstyrer oppbyggingen av de nye utdanningene. Graden av detaljstyring er viktig da en ny lærerutdanning i praktiske og estetiske fag på masternivå må samordnes med de eksisterende grunnskolelærerutdanningen for å få en god tofagsmodell.

Praktisk-estetiske fag er ressurskrevende og nødvendigheten av at kategoritildelingen heves i overgangen fra bachelorutdanning til integrert masterutdanning undertrekes.

Innspill til navn på utdanningen: *Lektorutdanning i praktiske og estetiske fag for trinn 1 – 13*. Formuleringen bidrar til å understreke en faglig fordypning gjennom begrepet lektor.

Postadresse
PB 4. St. Olavs plass, 0130 OSLO

Telefon
67 23 50 00

Fakultet for lærerutdanning og internasjonale studier,
Seksjon for studieadministrasjon og
internasjonalisering

Besøksadresse
Pilestredet 46

§ 1. Virkeområde og formål

Forslagene til rammeplanens virkeområde og formål støttes.

Fagmiljøet i kroppsøving og idrett støtter forslaget om å omtale *kroppsøving og idrettsfag* som ett fag. Forslaget medfører at kandidater innen dette fagområdet blir bedre kvalifisert til yrkeslivet ved at de får flere fag de kan undervise i. Det oppfattes som positivt at utdanningen eksplisitt skal rettes inn mot hele grunnutdanningen fra trinn 1–13.

§ 2. Læringsutbytte

Forslaget omfatter for mange læringsutbyttebeskrivelser. Flere læringsutbytter kan slå sammen, da mange er veldig like. Mange av læringsutbyttebeskrivelsene er også for lite koblet direkte til kunnskap og ferdigheter i de praktiske og estetiske fagene.

§ 3. Struktur og innhold for lærerutdanning i praktiske og estetiske fag for trinn 1–13

Praksisopplæring: I forslag til ny forskrift foreslås det 130 dager praksis, hvorav 100 dager veiledet og vurdert praksisopplæring i grunnopplæringen. 30 dager kan være utenom grunnopplæringen, for eksempel i kulturskole eller annen faglig opplæring og formidling knyttet til faglig og kulturelt arbeid med barn, unge og voksne. Prosjektbasert praksis i 4. og 5. år vil kunne legges et grunnlag for, eller være en del av, masteroppgaven.

Det må vurderes om det er faglig og økonomisk forsvarlig med langt flere praksisdager enn i grunnskolelærerutdanningen som har 110 dagers praksis. Fagmiljøene er opptatt av å knytte praksis tettere inn i utdanningen. Det er behov for å tenke nytt rundt praksisopplæring og det er behov for en mer fleksibel ordning for praksis for å kunne ivareta dette. Dersom så mye av praksisen knyttes opp mot grunnopplæringen, må omfanget reduseres. Det er flere årsaker til dette, primært handler det om kapasiteten i grunnopplæringen i form av praksisskoler og praksislærere. Det kommer også signaler fra foreldre og elever om at antall timer med praksisstudenter i undervisningen allerede oppleves som for mange, og at praksislærerne takker nei til å motta studenter grunnet arbeidsmengden det fører med seg. Dersom man foretar en vesentlig økning i praksis i grunnopplæringen, vil disse signalene forsterkes. Det vil da bli vanskelig å imøtekomme kravene.

Fagmiljøene ønsker større grad av fleksibilitet knyttet til praksisopplæringen og rom for å utvikle lokale ordninger. Praksis på egen institusjon, ved museer og galleri, verksteder og andre alternative former vil i like stor grad være relevant for OsloMets studenter, som praksis i grunnopplæringen. Praksisopplæringen bør også i større grad kunne benyttes som empiriinnsamling til FoU-oppgaven i syklus I og masteroppgave i syklus 2, uten at dette skal være avgrenset til grunnopplæringen. Dette skaper en mulighet til å uteksaminere lærere med en bredere og mer allsidig kompetanse.

Krav til fag II og fag III: I departementets høringsbrev (jf. også fagene som er listet opp i §1(3)) heter det at «Masterfaget (fag I) er et av de praktiske og estetiske fagene: (a) dans; (b) design, kunst og håndverk; (c) drama og teater; (d) kroppsøving og idrettsfag; (e) mat og helse og (f)

musikk. I tillegg velger studenten ett eller to andre undervisningsfag som har læreplan i grunnopplæringen. Fag II og III kan også være beslektet med masterfaget dersom fagområdet ikke har tilstrekkelig fordypning i masterfaget. Forslaget åpner for at institusjonene kan styrke profesjonsfaget, masterfaget (fag I) eller fag II i 4. og 5. år.»

Under punkt (1) *Utdanningen skal inneholde* viser fagmiljøene til setningen «Fag II kan rettes mot hele grunnopplæringen eller deler av denne. Fag III vil vanligvis være rettet mot grunnskolen», og støtter at det er stor fleksibilitet i valg av fag II og fag III, da dette gjør at en kan samordne slik at studentene får et bredt fagvalg når det koordineres med grunnskolelærerutdanningen.

Dersom en setter som krav at fag II og fag III må ha en læreplan i grunnopplæringen kan løsningen bli for rigid. Delsetningen «... ett eller to andre undervisningsfag som har læreplan i grunnopplæringen» bør endres til for eksempel «... *ett eller to andre fag som er relatert til læreplaner i grunnopplæringen.*» På denne måten kan «faget» for eksempel være faget programmering, og relateres til en kompetanse som finnes igjen i flere av læreplanene i grunnopplæringen. Det er ønskelig at faget skal kunne inngå som skolerelevant fag for å muliggjøre utviklingen av nye emner innenfor fremtidsrettede og samfunnsrelevante temaer som studenter vil ha bruk for i arbeidslivet.

Bruken av begrepet *fagområdet* er uklar i setningen «Fag II og III kan også være beslektet med masterfaget dersom fagområdet ikke har tilstrekkelig fordypning i masterfaget».

Videre under punkt (1), i omtalen av FoU-oppgaven 10 studiepoeng (1.–3. studieår) og vitenskapsteori og metode minimum 15 studiepoeng (4.–5. studieår), står det at disse «(inngår i profesjonsfaget og masterfaget)». Her kan det forekomme tolkinger som gjør at enten profesjonsfaget eller masterfaget blir redusert, for eksempel ved at alt i FoU-oppgaven inngår i profesjonsfaget og dermed fortrenger profesjonsfagstema. Med andre ord ville det være hensiktsmessig å si spesifikt hvor stor andel som skal gå inn i profesjonsfaget og i masterfaget.

Til punkt (6): Den siste setningen “Hensikten er å se flere av de praktiske og estetiske fagene i sammenheng” er uklar og bør presiseres. Er hensikten med FoU-oppgaven å se flere av de praktiske og estetiske fagene, som er listet opp i §1(3), i sammenheng?

I forslaget til rammeplan foreslås det at studentene skal møte vitenskapsteori og metode tidlig i studiet (jf. §3(5)), og at masteroppgaven kan ha innslag av praktisk skapende/utøvende virksomhet. Beskrivelsen av masteroppgaven bør endres. «Masteroppgaven» kan erstattes av «*masterprosjekt*», da dette vil kunne åpne for flere delkomponenter i en master og gir mulighet for i større grad å ivareta det enkelte praktiske og estetiske fagets egenart. Begrepsbruken må være konsekvent, det er derfor viktig å bruke begrepene «*praktisk*» og «*estetisk*» da «*skapende*» og «*utøvende*» er for upresise.

§ 4. Nasjonale retningslinjer, kjennetegn og programplan

Forslaget om at det skal utarbeides nasjonale retningslinjer støttes. Samtidig ber vi om dette blir gjennomført på en måte som er både effektiv og inkluderende. Dette betyr at retningslinjene er

klare i god tid før program- og emneplaner skal utvikles, samt at alle institusjoner som tilbyr faglærerutdanning i et fag i dag, blir involvert i arbeidet.

§ 5. Fritaksbestemmelser

Ingen kommentarer.

§ 6. Ikrafttredelse og overgangsregler

Utvalget anbefaler at de treårige faglærerutdanningene i praktiske og estetiske fag utfases. Lærerutdanningen skal være femårig integrert, og skal ikke gi undervisningskompetanse etter tre år. Ønsker en student å avslutte etter tre år, kan studenten søke om bachelorgrad etter gjeldende regelverk ved institusjonen.

Det er i utgangspunktet ingen motforestilling mot en utfasing av de treårige faglærerutdanningene i praktiske og estetiske fag. Mange studenter som tar faglærerutdanning i design, kunst og håndverk, har allerede en annen bachelorgrad eller enkeltemner i andre fag. Det er derfor behov for en ordning hvor de skolerelevante fagene kan innpasses i den femårige lærerutdanningen, da det kan bli utfordringer knyttet til å få studenter med en slik bakgrunn til å starte på en integrert femårig utdanning.

Forslaget om at en student som ønsker å avslutte etter tre år kan søke om bachelorgrad etter gjeldende regelverk ved institusjonen, støttes.

Rammeplanutvalget foreslår at institusjoner som ønsker det, kan implementere ny forskrift i 2020, og at alle institusjoner må gå over til ny forskrift i 2021. Et felles oppstartstidspunkt for alle institusjoner vil kunne føre til en økt synliggjøring av de praktiske og estetiske utdanningene, og føre til mer samarbeid på tvers av institusjoner.

Med hilsen

Sarah J. Paulson
dekan

Jarle V. Traavik
fakultetsdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ingen håndskrevne signaturer.